صفة صيام النبي ﷺ

واعتكافه و قيامة

ނަބިއްޔާ ﷺ ގެ ރޯދަފުޅާއި އަދި އިޢުތިކާފުފުޅާއި ރޭއަޅުކަން ކުރެއްވިގޮތް

ލިޔުއްވީ: ޝައިޚު ޢަބްދުލްޢަޒީޒް ބިން މަރްޒޫޤު އައްޠަރީފީ فك الله أسره

ތަރުޖަމާކުރީ: أبو عبد الله عبد الرحيم المدني

بسم الله الرحمن الرحيم.

الحمد لله وبه نستعين و نتوكل عليه. وأصلي وأسلم على نبينا محمد وآله وصحبه أجمعين. أما بعد:

قال الشيخ العلامة عبد العزير بن مرزوق الطريفي فك الله أسره وحفظه:

ރޯދަހިފުން ތަޝްރީޢުކުރެއްވުން

ރޯދަހިފުމަކީ އިސްލާމްދީނުގެ ހަތަރުވަނަ ރުކުނެވެ. ޢުޛުރަކާ ނުލާ ރޯދަ ދޫކޮށްލާ މީހާ އެއަރައިގަންނަނީ ބޮޑުވެގެންވާ ފާފައަކަށެވެ. އަދި ރަމަޟާންމަހުގެ ކުރިން އެއްދުވަސް ނުވަތަ ދެދުވަސް ކުރިން ރޯދަހިފަން ފެށުން ނަހީވެގެންވެއެވެ. އެއީ އާދައެއްގެ ގޮތުން ރޯދަހިފާ މީހާ މެނުވީއެވެ. ނުވަތަ ޤަޟާކުރަން ނުވަތަ ކައްފާރާ ރޯދައެއްވާ މީހާ މެނުވީއެވެ.

ރަމަޟާންމަސް ފެށުން

އެކަމުގައި މަސްފެނުމާއި އަދި ނިމުން ކަނޑައަޅުމުގައި (ހަނދު) ފެނުމުގެ މައްޗަށް މެނުވީ ހުއްޓެވެ. އަދި ފަލަކީ ހިސާބަށް ހަނދުގެ ހުރި ހިސާބަށް (މަންޒިލްތަކަށް) ބެލުމުން ނުވެއެވެ. އަދި ހަނދު ފެނުން ކޮންމެހެންވެސް އަދުލުވެރި ހެކިވެރިންނަން ވާންޖެހޭ ކަމަށް އާންމު ޢިލްމުވެރިން

އެއްވެސް ހިތަކުން ގެނުވުން ހަނދު ހުރެވި އަދި އިޢްތިރާފުވެވަޑައިގަތުމެވެ. ޙުކުމެއް ނަބިއްޔާ ޞައްލަﷲ ޢަލައިހި ވަސައްލަމަގެ ކިބައިން ސާބިތުވުމެވެ.

ނިޔަތް

ޝަރުޢަން ރޯދައަށް ނިޔަތްގަތުން ވާޖިބުވެގެންވެއެވެ. އަދި ސުންނަތް ރޯދަ ދުވާލު ކޮންމެ ވަގުތެއްގައިވެސް ނިޔަތް ގަތް ކަމުގައިވިޔަސް ރަނގަޅު ބަޔަކީ މުޅި ދުވަހުގެ އަޖުރު ފުރިހަމަވާނެ ސާބިތުވާނެކަމަށެވެ. އަދި ރޯދަވީއްލަން މީހަކު ނިޔަތްގަތްނަމަ ނުކުޅޭ ކަމުގައިވިޔަސް އޭނާގެ ރޯދަގެއްލިގެންނުދެއެވެ.

ރޯދަ ގެއްލޭކަންކަމުން ދުރުވުން

ގަޔަރުވުމާއި ހިސާބުން އިޙްތިލާމުވުން ރޯދަގެއްލިގެންނުވި ހުރިހާ ކަމަކުން ދުރުވުން ވާޖިބުވެގެންވެއެވެ. އެއީ ކެއުމާއި ބޮއުމާއި އަދި ޖިމާޢުވުން ގަދަ ކަންކަމެވެ. އެއީ އާންމު ޢިލްމުވެރިންގެ ކައިރީގައި، ދަބްދުވަހުގައި ހަނދާންނެތި ހަމަޖެހިގައި ކައިފިނަމަ ބޮއިފިނަމަ އެއީ ކުޑަކުދިން ވަކިކަމުގެ ރޯދަގެއްލިގެންނުދެއެވެ. އަދި އަދިވެސް ގުޑުމާއި އަދި ގައިގައި ވަރުޖެހޭފަދަ އިންޖެކްޝަން ވަންނާނީ ކައުމާއި ބޮއުމުގެ މަޢުނާއެއްނެތެވެ. ދިރުމަށް ނުވާ ކާބޯތަކެއްގެ ބަދަލުގައި (ރޯދައަށް ހުރެގެން) ހުއްދަވެގެންވެއެވެ.

އަދި ނޭވާލާން އޮކްސިޖަން (ޕަމްޕު) ބޭނުންކުރުމާއި އަދި އަނގަދޮވުން އެޅުމާއި އަދި ލޮލާއި އަދި ކަންފަތަށް ބޭސްއެޅުމާއި އަދި ދަތްތަކާއި އެކުގައިވެސް އަދި ދަތްބުރުސްކުރުމަށްވެސް ހޮޅުއަޅައިގެން ނަރަކަށް ބޭހެއް ދިނުމުން ރޯދައަށް ނުގެއްލޭނެއެވެ. އަދި ނޭފަތަށް އަޅާ ބޭސް ހުއްދަވެގެންނުވެއެވެ. އަދި ހަމައެފަދައިން ހިޖާމާ ޖެހުމާއި ލޭ ހަދިޔާކުރުމާއި އަދި ނޭފަތުން ލޭއައުމާއި ޒަޚަމުން ރޯދަ ނުގެއްލޭނެއެވެ. އަދި ބޮޑު އިތުރުވެގެންވަނީ ރޯދަވީއްލުމަށް ލޭ ހަދިޔާކުރުމާއި ހިޖާމާ ޖެހުން ލަސްކުރުމެވެ. އެއީ ހަށިގަނޑު ބަލިކަށިނުވުމަށެވެ. އަދި އިންޖެކްޝަން ޖަހައިގެން ގައިގައި ވަރުޖައްސަން ޖާގާއައްދިން ގެނުވީ ރޯދަ ނުގެއްލޭނެއެވެ.

ރޯދަވިއްލުން

ރޯދަވިއްލާއިރު ދުޢާކުރުން ޝަރުޢުވެގެންވެއެވެ. އެއީ ޤަބޫލުކުރެވޭ ކުރިމަތިލާއިގެން އަތްނަގައިގެން ނުވަތަ ނުލާކަމުގައިވިޔަސް މެއެވެ. އަދި ރޯދަވިއްލާއިރު ބުއިމުގެ ކުރިން ކެއުން ޝަރުޢުވެގެންވެއެވެ. އަދި ހިލާ ކަދުރުގެ ކުރިއަށް ރުޠަބު (ރޯކަދުރު) އިސްކުރުންވެއެވެ. އެނުވާނަމަ ފެންކޮޅުގެ ތެރެއިން ފެންކޮޅެއް ބައިގެ މިންވަރަކުންނެވެ.

އަދި ބާރަދުވަހުނަގަނޑުން ނުވަތަ އެއްދުވަހާ ނުވަތަ ދެދުވަހާ ރޯދަހިފުމާ ހުރެ ގުޅުން – ވިޞާލުކުރުން – ހަރާމް އިސްލާމްދީނުގައި މަނާވެގެންވެއެވެ.

އަދި ޚުދަވެރިންނަށް ޚުދަވީއްލުވަން ދިނުން ވުސްތަރަށް ފެދުނަވާކަރަން (އިލުމުވެރިންގެ) ދިއްމިޔާތުވެއްވެ. އަދި އެކަމުގެ މާތްކަމާއި ބާރޭގަތުން އަދިސްޔަދިވާ ބަދީލު ސަމްބަރަށްކުރުނަވެ.

ޚުދަވީއްލުން އަވަސްކުރުން

އެކަމަކީ ގަދަފަދަނުވާ ސުނަނަށްކަވެ. ޚުދަވީއްލުން އަވަސްކުރުމުގެ މުޚާދަރީ އިސްލާމްސިޔާސަތުން ދަރީނުކޮށްގައި އަވަރަން ޚުދަވީއްލުމުގެވެ. އާގެ މުޚާދަރީ ޝަރުކަގައި ވީއްލުމުގެ ވާހަކައެއްކުރުނަވެ. އަދި އަވަސްކޮށްގައި ޚުދަވީއްލާގައި އަދި އެދަރުގަހު އާދާއަރަ ޚުދަވީއްލުމުގަ ވިލާގެ ސަބަބުން އިސްލާމްސުމުގެ ކުރީނުކަމުގައި ދަރީނުވެއްޖެނަމަ ބަޑްބަހަ ބަހަރި އާދާގެ ޚުދަ ބަޑްބަރުވާނަވެ. (އަމުން ހިފާކަނ ނުޖެހޭނަވެ. ޝަރީޢަތް އިސްލާމްގެ ބަހަރި އެދަވެ.)

ހާރުކެރުން

ހާރުކެރުން ޚާގަސްޖުގެ ފަރުކާގަން ގަސްކުރުން ސުނަނަށްވެގެންވެއްވެ. އަދި އެކަމުގައި ބަރަކާތްވެއްވެ. އަދި ބަރަކާތްތަރި (އެބަހުގެ މުޚާދަރީ) ހުރި އަދަގުކުރަން އެހީއެކަމުގައިވެމުވެ. އަދި އެކަމުގައި އިސްލާމްސާރަން ހަރަކާތްތެރިކަން ވެއްވެ. އަދި އެވަގުތު ހާރުކެއްމުން އާދާއަރަ ފުރުސަތުން

ކިޔެވުމާއި ހެޔޮ ޢަމަލުތަކާއި އަދި ރަޙިމުގެ ގުޅުން ގުޅުމާއި އަދިވެސް އެހެނިހެން ކަންކަން ކުރެވެއެވެ. މިކަންކަމުން ބަރަކާތް ލިބިދެއެވެ.

އުޚުތުގެ އަހުލުވެރިންގެ ޙައްޤު

ދަރުމަވެރިޔާއަށް އޭނާގެ ބާރުމުގެ މައްސަލަ ޝަރީޢަތުން ސުވާލު ޝަރީޢަތުން އިސްލާމްދީނުގައިވެއެވެ. އަދި މުސްލިމު (ޝަރީޢަތުގެ ޙުކުމް) ވަސީލަތްތަކުން ޝަރީޢަތާ އަދި ކަންތައް ދުވަހަކު މުސްލިމުންނަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ ﷲ ހުރިކަމެއްވެއެވެ. އަދި ޙައްޤުތަކު ނުވާ ދަރި ބައްޕައްގައި ވާ މީހާގެ މައްސަލަ މިކަމުން ފާހަގަކުރެވެއެވެ. (އެބައި ކަންކަމުގައި އެދުރައިންނެވެ)

އަދި ބަލިމީހާ އަދި ދަރުމަވެރިޔާ ޝަރީ އަހުން ހިފާލައެވެ. އަދި ދީނީދަރަޖަ ސާބިތުކުރައެވެ. އަދި ކިޔުވުނު މީހާ އަދި ބަހުރުބުރު އަންހެނާގެ މައްސަލަ ވަކި (ޝަރީޢަތުގެ ޙަމަލު) ފާހަގަކުރެވެ. އެންމެ ޙައްޤުތަކުގެ ނިވަކި ހުރިދާއި ފާހަގަކުރެވެ.

އަދި ޝަރީޢަތް ދުވަހު ޖަމާޢަތްތަކުގެ މައްސަލަ ޝަރީ ފާހަގަކުރަން ކަމެއް ދިމާވާ ވާޖިބުވެގެންވެއެވެ. އެކަމުގައި އަންހެނާއާ އަދި ފިރިހެނުން އެއްވަރުވެގެންވެއެވެ. އެއީ އަންހެނާ އެކަމުން ސަރުހައްދު މައްސަލަ ކުރިއަށްދާކަމުގައި ވެސްވެއެވެ.

އިޢުތިކާފު

އިޢުތިކާފު ކުރުމަކީ އިޖުމާޢުން ސުންނަތެކެވެ. އެއީ ރޯދަމަހުގެ ކުރީގެދުވަސްތަކުގައި އަދި މުދަލުގައިވެސް އަދި ރޯދަމަހުގެ ފަހުގެދުވަސްތަކުގައެވެ. އަދި އެންމެ ފަހު އިތުރުވުމަށްޓަކައި ފަހުގެދުވަސްތަކުގައެވެ. އަދި (އިޢުތިކާފުގެ) އިސްލާމީ ޙުކުމް އެންމެ ދިގުމިންގައި ހަފްތާއެއްހެވެ. އަދި އެންމެ މަދުމިންވަރަކީ ގަޑިއެއްގެ އިރެވެ.

އަދި (ފަހުދިހަރޭގައި) އިޢުތިކާފަށް ވަނުން ވަގުތު 21 ވަނަވިލޭރޭއަށް އިރުއޮއްސުމުގެ ކުރިންނެވެ. އަދި ނުކުންނާނީ އީދުވިލޭރޭއަށް އިރުއޮއްސުމުގެ ފަހުންނެވެ. އަދި އިޢުތިކާފަށް އިންނަ މީހާ އﷲގެ ޒިކުރު ޙިކުރުކުރުން އަދި ﷲއަށް އަޅުކަންކުރުން އަދި ކީރިތިޤުރުއާނުގެ ފޮތް އަރަމަލުކުރުން އަދި ދުޢާކުރުން ކުރިއް ދިޔުމަށް އުނގެނުމުގައި މަޝްޣޫލުވާށެވެ.

އަދި އިޢުތިކާފަށް އިންނަ މީހާ އުޅޭގެ އަނބިމީހާގެ ގައިގައި ބެއްދުން ހުއްޓުވާން ނުވެއެވެ. ނަމަވެސް އަތްލުމަކީ އޮޅިފައިވާ ކަމެކެވެ. އަދި ޖިމާޢުވެއްޖެނަމަ އިޢުތިކާފު ބާތިލުވާނެއެވެ. އަދި ޖިނާއިޔާތްތަކާއި ޙާލަތްތަކުގައި ބޭނުންތެރިކަން (މިސްކިތުން) ނުކުތުން ހުއްދަވެގެންވެއެވެ. އަދި ޝަރަޢީގޮތުން މަގު ދޫކުރުން އިޢުތިރާފް އިޢުތިކާފު ކުރުމަށް ކޮންމެ ކަމަކަށް ބަލާނެ ނުވާތަނުން ނުހުއްދަވެއެވެ.

ޚާ އަދުކަން

ޚާއަދުކަން ވަނީ ދުޢާކުރައްވުން ދުޢާކުރައްވައިފިއެވެ. އަދި ޑިސައުމިއްގައި ވަޅުމިއްވަރުއްސަވައިވެ. އަދި އެއްގެ މާދު އިމުރުވެގެންވަނީ އޮގަރު ރުކުއައިވެ. އަދި ރަމަޟާން މަހު ޚާއަދުކަންކުރުންއަދި އެއްގެ މާދު އިމުރުވެގެންވަނީ ޤާއިމުވެގައި ކުރުމެވެ. އަދި ޔައުވުން އެއްގެ މާދު އިމުރުވެގެންވަނީ ޝަރީޢަތް ބުރުޤުގެ މިންވަރަށް ނުވަތަ ކުޅަ މިންވަރުއް އިމުރަނަވެ. އަދި ޚާގަނޑުގެ ކުރީކާލައި އަދި ގުދޫއި ގިރުބައިގައިވެސް ކުރުވިދާންސަވެ. ވިމުރުކުރާނީ އެއްރަކުއައިވެ. އަދި ބާނުންވެއްޤަނަމަ ތިންރަކުއައިވެ. އަދި ޚާއަދުކަދުގައި މުސްތަހަބު ބަޔަކުގެން ޔައުވުމުގައި ވައްސަތަވައްސަވެ. އަދި ޤުރުއާނުގައި ޤާދިރުކަން(ކުރުކަން ގާނޫނުކަން) ގާނޫނުގެ ދިޔާވައް ޑިސަރުކުރެއް ނޫދި ކުރާނީއެވެ."

ޝައިޚު އަބްދުލްޢަޒީޒް އައްރާޖިޙީ حفظه الله ގެ ބަސްކޮޅު ނިމުނީ.

ولا حول ولا قوة إلا بالله.

وصلى الله وسلم على محمد وآله وصحبه أجمعين.

14 رمضان 1440هـ.

18 މޭ 2019م.